шляху Г.Кочура й допомагають читачеві краще орієнтуватись у матеріалах покажчика.

Віддаючи належне укладачам цієї солідної праці, вважаю за необхідне зробити також деякі зауваження. Так, наприклад, у другій частині покажчика під номером 2455 О.Шалаті приписано статтю Н.Куляси "Поезія Е.По у перекладах П.Грабовського" (Перекладознавчі студії. — Дрогобич, 1999. — Вип. 1. — С. 34-42), хоч вона зафіксована під номером 2391. В особовому покажчику не подано імені М.Шалати, стаття якого "Лебедині пісні" М.Богдановича (Всесвіт. — 2004. — №7/8. — С. 185-187) значиться під номером 3231. При описі бібліографії "Давньогрецькі письменники в українських перекладах і критиці" (Іноземна філологія. — 1970. — Вип. 20. — С. 128-146) пропущено №№ 151 і 190, де значаться статті Г.Кочура "Езоп українською мовою" та "Вперше в Радянському Союзі" — про переклад "Відлюдника" Менандра, що належить А.Содоморі. Не ввійшла до "Покажчика" й передмова І.Кошелівця до праці: Сверстюк Є. Вибране // Сучасність. — 1979. — №6. — С. 31-43, де автор пише про школу перекладачів на чолі з М.Лукашем і Г.Кочуром та її роль у збереженні й розвитку української мови. Однак, вважаю, подані зауваження не знижують наукової вартості цього фундаментального і кваліфіковано зробленого покажчика.

Значний інтерес становлять унесені до покажчика автографи Г.Кочура та світлини, але цей іконографічний матеріал доречно б доповнити світлинами батьків Г.Кочура, його батьківської хати, будинку, в якому жив літератор в Ірпені, пам'ятника на його могилі та деяких особистих документів.

Складений на основі найновіших досягнень бібліографічної науки, покажчик дуже зручний у користуванні, оскільки його науково-допоміжний апарат, крім особового покажчика, списку періодичних і серійних видань, в яких друкувалися переклади Г.Кочура й література про нього, та списку скорочень, містить ще покажчик перекладів Г.Кочура з мов світу, алфавітний покажчик його досліджень, інтерв'ю, а також покажчик його власних віршів.

Рецензований покажчик безсумнівно стане цінним джерелом для вивчення як життя, так і багатої творчої спадщини Г.Кочура і сприятиме активізації літературознавчих і перекладознавчих досліджень у нашій країні.

м. Дрогобич *Данило Кузик*

"УКРАЇНСЬКІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ НАБЛИЖЕННЯ"

Ukraińskie zbliżenia literaturoznawcze / Pod red. I.Nabytowycza. Українські літературознавчі наближення / Під ред. І.Набитовича. — Lublin: Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej, 2006. — 227 s.

Демократизація Польщі і здобуття незалежності Україною наприкінці XX ст. стали подіями, що значно посилили інтерес до української культури в польському суспільстві. У низці університетів Польщі почалося вивчення української мови та літератури, стали відбуватись наукові конференції з різних галузей українознавства. Декілька таких конференцій провів Заклад української філології Університету імені Марії Склодовської-Кюрі в Любліні. Результатом Міжнародної наукової конференції "Проблеми досліджень української літератури", проведеної 19 листопада 2003 р. в Любліні, став двомовний українсько-польський збірник "Ukraińskie zbliżenia literaturoznawcze"/ "Українські літературознавчі наближення", виданий за редакцією І.Набитовича.

Перший розділ збірника "У телескопі літературних макронаближень" відкриває стаття Я.Поліщука "Реінкарнація історії: методологічні дискусії в сучасному українському літературознавстві", в якій автор звертається до особливостей загального стану вітчизняного літературознавства і, зокрема, торкається методологічних проблем створення нової "Історії української літератури". І хоча деякі твердження автора видаються досить спірними, все ж з ним можна погодитися, що саме відкрита дискусія дає можливість серйозно замислитися "над необхідністю якісної трансформації знань та обмеженості окремих методологій" (38) у сучасному українському літературознавстві.

На важливості функціонування категорії *sacrum* у новітній українській літературі наголошує І.Набитович у статті "Повернення *sacrum*. Українська література XX ст. як locus theologicus". Дослідник на основі численних прикладів доводить необхідність пошуків "площин перетину теології й літератури" (49), а також "місць теологічних" у художніх

творах, в яких "реалізуються релігійні, біблійні сюжети, теми, мотиви" (53).

"Художньо-естетична концепція перекладів "Орфея. Евридіки. Гермеса" Райнера Марія Рільке українськими поетами" (М.Бажаном, Ю.Кленом, В.Стусом) — тема дослідження Л.Кравченко. М.Борецький проаналізував перекладацьку діяльність Богдана Лепкого. В.Зварич звернувся до дослідження жанрової традиції у творчій практиці неокласиків, зосередившись на використанні поетами "п'ятірного ґрона" класичних форм вірша — сонета, рондо, ідилії, олександрійського вірша, терцинів. І.Дмитрів у статті "Євангельський символ у поезії групи "Логос" доводить, що у творчості цих "католицьких" західноукраїнських поетів міжвоєнного періоду символи Христа, хреста, а також Матері Божої домінантні. "Модифікація жанру поетичної молитви у поетів-вісниківців" (О.Лятуринської, Є.Маланюка, О.Стефановича, О.Ольжича, Ю.Клена, Н.Лівицької-Холодної) — тема дослідження Л.Дрозд, яка стверджує, що в цих митців молитва виступає як окремий жанр інтимної та рефлексивної лірики (103). Н.Лазірко присвятила свою розвідку вивченню літературознавчої спадщини Юрія Клена (Освальда Бурґгардта). Проблему польсько-українського культурного діалогу на шпальтах газети "Wiadomości literackie" (Варшава, 1924—1939) висвітлила С.Кравченко.

Другий розділ збірника "Під мікроскопом літературознавчих мікронаближень" уміщує статті, в яких розглядаються певні аспекти літературної спадщини окремих митців. Розділ відкриває дослідження Л.Пушака "Традиційне і модерністське в художній прозі Михайла Грушевського". "Основні екзистенціальні модуси у прозі Тодося Осьмачки 40-50-х років XX ст." — тема статті І.Барни. Поетичний доробок Ігоря Калинця періоду "Пробудженої музи" (1962—1972 рр.) проаналізовано у праці Т.Карабовича. Л.Сірик присвятила свою розвідку діяльності Максима Рильського як перекладача та дослідника творчості Адама Міцкевича.

Дві статті збірника торкаються проблем українсько-польських стосунків. Це праці С.Пушак "Проблеми українсько-польського діалогу в літературній творчості Івана Франка" та А.Хоми "Образ поляка в історичній повісті Романа Іваничука "Манускрипт з вулиці Руської": полемічна традиція, стереотипна кремація, латентне дисиденство". Дослідженню поетики образу Іоана Хрестителя в романі Леоніда Мосендза "Останній пророк" присвятила статтю М.Савка. Творчість Івана Киризюка — одного з найоригінальніших сучасних українських поетів у Польщі — аналізував В.Яручик. Завершує збірник стаття Н.Лисенко, присвячена рецепції образу Тараса Шевченка та його поезії в режисерській та акторській діяльності Володимира Блавацького.

Сподіваємось, що видання матеріалів українознавчих наукових конференцій, проведених у Люблінському університеті ім. Марії Склодовської-Кюрі, стане традиційним.

Юрій Пелешенко

ІВАН ФРАНКО З ПОГЛЯДУ XXI СТОЛІТТЯ

Микола Ткачук. Лірика Івана Франка: До 150-річчя від дня народження Івана Франка: Монографія. — К.: Світ Знань, 2006. — 296 с.

В українському літературознавстві XX століття сформувався усталений погляд на лірику Івана Франка як на явище ідеологічне, виховне, повчальне, революційно-демократичне тощо. А програмний вірш "Каменярі" й похідні від нього номінування, зокрема "Каменяр", витіснили навіть творчу особистість поета, якого величали тільки "Великий Каменяр". Тому не наголошувалося на самобутньому художньому світі поезії, її виразному суб'єктивному характері, відбитті в ній образу автора, його неповторних почуттів, переживань. Тобто за риторичними означниками дослідники "забували" вести розмову про саму природу лірики як неповторну мистецьку величину, як естетичний феномен.

Так утворилися "білі плями" в дослідженні поезії талановитого й самобутнього митця. Тим більше, що чимало віршів із класичних збірок Франка вилучалися з ідеологічних міркувань, як-от із збірки "З вершин і низин" цикли "Україна", "Жидівські мелодії", навіть в академічному 50-томному виданні не знайдемо багатьох поезій, в яких відбито державотворчі прагнення народу. Про все це йдеться в монографічному дослідженні Миколи Ткачука, який заповнює чимало "білих плям", по-новому розглядає художню дискурсивну практику Франка, переосмислює й відкидає традиційні стереотипи у сприйнятті лірики поета.

У передмові до книжки доктор філософських наук А.Толстоухов слушно зауважує, що під